

Un riu compartit

ANNA RIBAS

«Un riu sense sèquies, canals i rescloses és un riu infecund, és un paràsit del país que travessa; per contra, és un bé de Déu quan salta rescloses, quan es vessa generós per sèquies i canals, quan emmagatzema cabal rere pantans formidables, quan l'enginy humà l'ha regulat acuradament per aprofitar-ne fins a la darrera gota i limitar l'estrall de les seves fúries quan dels cels han caigut les trombes desfermades». Amb aquestes paraules definia Joaquim Camps i Arboix el que ha de ser un riu *comme il faut* al preàmbul del seu llibre *El Ter*, publicat l'any 1976 a l'Editorial Destino: més de tres-centes pàgines dedicades enterament a descriure, amb un llenguatge propi de l'enfocament productivista imperant a la política hidràulica de l'època, la història, l'economia i la sociologia del Ter. Uns anys abans, el 1968, Josep Pla també parlava del Ter en el seu llibre *De l'Empordanet a Perpinyà*, on el definia com «un gran treballador, un riu modelic que els pares podrien presentar a les seves criatures perquè en prenguessin exemple. Com el fan treballar, Déu meu! Si tots els rius del món produïssin tant de rendiment i fossin tan aprofitats el benestar econòmic general –que és el primer grau de la felicitat en aquest món incert– pujaria molt amunt i agafaria molt d'increment».

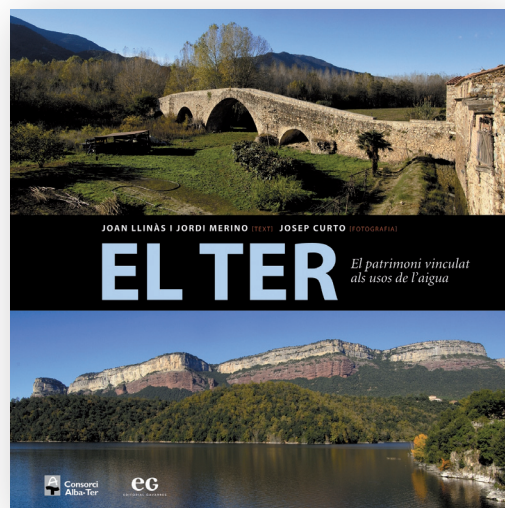
Ara, trenta-cinc anys després de la publicació del llibre de Joaquim Camps i Arboix, apareix un nou volum dedicat al patrimoni vinculat als usos de l'aigua del Ter, coeditat pel Consorci Alba-Ter i l'Editorial Gavarres, i sota el patrocini de la Fundació Agbar. En paraules dels seus autors, els historiadors Joan Llinàs i Jordi Merino, el riu Ter és «una artèria que distribueix la sang que ha fet possible des de fa segles la vida a totes les terres per on discorre».

El llibre s'estructura en tres parts. La primera, el text central, és un viat-

ge des del naixement del Ter fins a la seva desembocadura a partir de cinc grans etapes: «L'Alt Ter» (d'Ulldeter a la Farga de Bebié), «Per les terres d'Osona» (de la Farga de Bebié a Roda de Ter), «Els grans pantans» (de Roda de Ter al Pasteral), «Per la Selva i Girona» (del Pasteral al Congost) i «El Baix Ter» (del Congost al mar). És un recorregut per tots els elements del patrimoni cultural vinculat a l'aigua (canals, molins, fàbriques, ponts, passeres, colònies industrials, safarejos...), escrit amb un estil planer però rigorós. Les fotografies de Josep Curto, junt amb l'escollida selecció de fotografies antigues dels elements patrimonials i entorns que han desaparegut, vesteixen el llibre d'una presentació de qualitat. La segona part inclou la relació dels 443 elements que formen el cos del patrimoni vinculat amb els usos de l'aigua, agrupats per comarques i municipis. La tercera i última part és una selecció de 44 elements que són visitables i que els autors consideren més rellevants per endur-se una imatge global d'aquest patrimoni.

Per a Núria Esponellà, autora del pròleg, «el Ter no és només un riu, és el nostre riu. Un riu compartit». Aquest llibre, pel seu rigor, la seva qualitat gràfica i la seva reeixida voluntat divulgadora,

Trenta-cinc anys després de la publicació del llibre de Joaquim Camps i Arboix, apareix un nou volum dedicat al patrimoni vinculat als usos de l'aigua del Ter

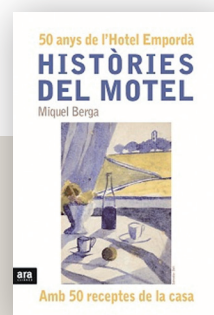

JOAN LLINÀS i JORDI MERINO (text)
JOSEP CURTO (fotografia)

El Ter, el patrimoni vinculat als usos de l'aigua
Consorci Alba-Ter i Editorial Gavarres. Girona, 2011.
267 pàgines.

aporta tots els arguments possibles per entendre la importància que ha tingut el Ter en el desenvolupament de la nostra vida i la dels nostres avantpassats.

novetats GERARD BAGUÉ

MIQUEL BERGA

**Històries del Motel.
50 anys de l'Hotel Empordà**

Ara Llibres. Barcelona, 2011.

Miquel Berga repassa els 50 anys de la història d'aquest establiment amb una obra coral que se sustenta sobre tres pilars: Mercader, Subirós i Pla. Per conèixer l'origen de la cuina catalana moderna. Inclou col·laboracions de Ferran Adrià, Juan María Arzak, Joan Roca i Colman Andrews.

Empassegant amb la mateixa pedra

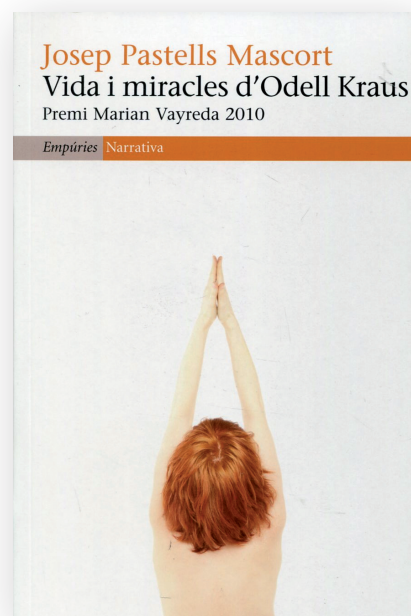
MIQUEL MARTÍN

Com afirma la contraportada de *Vida i miracles d'Odell Kraus*, la Creueta s'ha convertit per primer cop en l'escenari d'una novel·la, punt de sortida i de tornada del peculiar personatge que transita per les seves pàgines. Amb aquesta obra, guanyadora del premi Marian Vayreda, Josep Pastells ens proposa un viatge iniciàtic, el procés de descoberta i maduració del seu protagonista, que sembla entestat a empassegar sempre amb la mateixa pedra.

Ja des de la infantesa, marcada pels secrets i silencis paterns i per un físic gens discret, Odell Kraus mostra certs símptomes d'excentricitat i fòbia social, una tendència a l'aïllament que acaba dificultant totes les seves futures relacions. Així ho constata en un dels seus escrits d'adolescent: «Tot és ben absurd. O no. Cadascú hauria de po-

der fer el que volgués, elegir les seves temptacions, obstinar-s'hi, confiar en el criteri propi sense estar pendent de ningú més [...] Només demano poder rebutjar el que no vull, sentir-me tou, poderós, descobrir-ho tot al meu ritme, ser Odell Kraus».

I, víctima de les seves obsessions i temptacions, Kraus vaga per diversos escenaris: Mèxic, Cerdanyola, Ceuta, Girona, Vilablareix, Siófok..., que posen de manifest les seves frustracions i la seva incapacitat gairebé patològica de relacionar-se amb normalitat. L'agressivitat, el sexe i la fredor emocional són els subterfugis que utilitza per defensar-se d'una realitat que sempre el supera. Potser amb excessiva facilitat (i d'això es ressent la versemblança de la història), el protagonista entra i surt de la cara salvatge de la vida –com diria Lou Reed–, dels

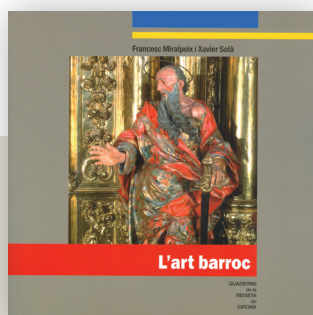
JOSEP PASTELLS MASCORT

**Vida i miracles
d'Odell Kraus**

Premi Marian Vayreda 2010.

Ed. Empúries.

Barcelona, 2011. 261 pàgines.

FRANCESC MIRALPEIX I XAVIER SOLÀ

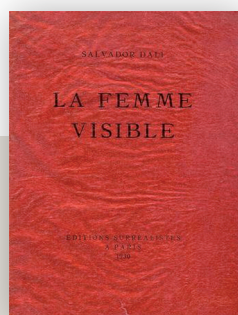
L'art barroc

Quaderns de la Revista de Girona.

Diputació de Girona.

Girona, 2011. 96 pàgines.

L'època del Barroc és de les més fecundes de la nostra història. L'obra recull les darreres aportacions al respecte i no n'oblida el context cultural, social i històric. També n'analitza les grans obres, com el quadre *El miracle de les mosques de Sant Narcís*.

SALVADOR DALÍ

La femme visible

Andana i Fundació Gala-Salvador Dalí.

Girona, 2011. 204 pàgines.

La traducció de l'obra de Dalí és obra d'Enric Casasses, amb edició, textos i notes de Vicent Santamaria. Recuperació del llibre del 1930 on el geni figuerenc teoritzava sobre la perversió i l'erotisme. Incorpora il·lustracions i la reproducció facsímil de l'original.

marges de la societat i l'exclusió, sempre ballant entre el seny i la bogeria, de la mateixa manera que entra i surt de múltiples feines (amb agudes reflexions de Pastells sobre el periodisme) i de relacions efímeres.

A la frontera dels quaranta, Odell Kraus s'atura i fa balanç, però no sembla que la seva sort hagi de canviar gaire: «[...] si encara no em veig amb cor d'anar cap a l'altre món, almenys deixar constància de la meua ràbia, reparar castanyots pel carrer i fer sagnar les boques dels malparits que van agafats amb la dona, rient i fent-me saber que s'ho passen de puta mare mentre jo acumulo fracàs rere fracàs [...]».

Les mateixes coses amb paraules noves

ANNA ALBERNI

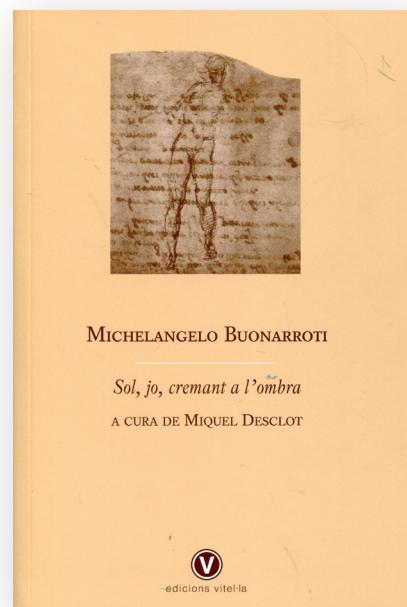
«Tot concepte en l'artista més perfecte / un sol marbre el conté dins pròpia riba / amb el sobrant, i sols a aquell arriba / la mà que se sotmet a l'intel·lecte». Aquests versos de Miquel Àngel (Caprese, 1475 – Roma, 1564) pertanyen de la coneguda teoria neoplatònica segons la qual el bloc de marbre ja conté, en potència, la figura o concepte que l'artista vol representar, és a dir, la idea, la forma; l'escultor, doncs, per crear l'obra d'art, només n'ha d'eliminar l'escreix de pedra, allò que sobra, guiat pel seny que aspira a la bellesa ideal. Per fer-ho, és clar, tan sols cal ser Buonarroti, escultor, pintor, arquitecte... i poeta.

En una cultura normal i endreçada cada generació edita i rellegeix els seus clàssics; així mateix, també cada generació hauria de saber traduir els clàssics de fora, i fer-los seus tornant a dir les mateixes coses amb paraules noves. És el que ha fet Miquel DescLOT en aquest volum de versos de Miquel Àngel, uns versos dels quals ja ens havia donat un petit tast fa anys al seu recull de versions poètiques *De tots els vents* (2004), que és potser un dels llibres de poesia més bons que s'hagin publicat a casa nostra en molt de temps.

Si llegiu els cent cinc poemes d'aquest nou llibre veureu com, una vegada més, DescLOT fa bona la meitat més esmunyedissa d'una paradoxa molt carneriana que, tot i que és comprensible per a tothom, igual com passa amb la teoria neoplatònica de la creació artística de Miquel Àngel, només sembla aplicable a ell mateix. A «De l'art de traduir» (dins *Teoria de l'ham poètic*, publicat el 1970), Carner aconsella als traductors novells: «No deixateu mai. Però serà agradós que, per tirat de la vostra llengua o geni personal, arribeu tanmateix a recollir una que altra frase expandida en una curtesa més compacta i, com si diguéssim, imperiosa».

Les versions poètiques d'en Miquel DescLOT, que no és cap traductor novell, ofereixen molts exemples de jocs de mans d'aquesta mena. Sense anar més lluny, al vers que dona títol al recull, «Sol, jo, cremant a l'ombra m'arroento»: aquesta coma després del primer mot, el monosíl·lab *sol*, i la que segueix després del pronom, *jo*, són una mica com rocs deixats entre els peus del lector per anunciar-li la mena de poesia que llegirà, una poesia difícil, que no fa concessions a la galeria. Les dues comes no tenen un referent directe en l'original italià, perquè en italià el vers diu «Solo io ardendo all'ombra mi rimango», que més aviat vol dir «Tan sols jo estic a l'ombra i allà em cremo». Però la versió catalana, en lloc de dir *només jo* o *solament jo*, diu *sol, jo*, i destaca així amb la puntuació el pronom personal fort, cosa que dona al vers una aspror i un patetisme volguts, molt lluny de la limpidesa cristal·lina de Petrarca, que Miquel Àngel coneixia de memòria (i Miquel DescLOT també), quan es declarava també ell *solo e pensoso* al conegut sonet xxxv del *Cançoner*. La solució adoptada comporta la creació d'un artifici nou en el poema català, amb aquesta recurrència del mot *sol* al principi del primer vers i en la frontera del segon: «Sol, jo, cremant a l'ombra m'arroento / quan dels seus raigs despulla el món el sol».

Traduir com ha fet en Miquel DescLOT al llarg dels anys, fent de la traducció un gènere i una habitud, no vol dir sinó escriure poesia pròpia a partir d'estímuls imaginatius ja existents

MICHELANGELO BUONARROTI

Sol, jo, cremant a l'ombra

A cura de Miquel DescLOT.

Edicions Vitel·la.

Bellcaire d'Empordà, 2010.

288 pàgines.

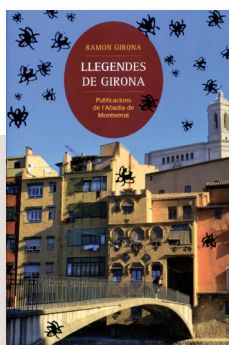
Traduir com ha fet Miquel DescLOT al llarg dels anys, fent de la traducció un gènere i una habitud, no vol dir sinó escriure poesia pròpia a partir d'estímuls imaginatius ja existents, donats per altres poemes; una operació on es pren en préstec la matèria verbal primera, i tota la resta és poesia.

Els poemes estan mínimament anotats, amb unes notes que no enganyen, ben mesurades, amb parafrasis dels versos més difícils, informació sobre els personatges esmentats o els destinataris dels poemes, i sobre els papers on aquests s'han conservat, sovint cartes o fulls solts amb dibuixos extraordinaris de l'artista plàstic que també fou Miquel Àngel. Tot plegat està disposat en una línia editorial que vol adreçar-se a un públic culte però no acadèmic, i evitar al lector el soroll de fons d'aparats crítics o notes massa erudites, amb una paginació generosa, pensada per oferir un text que es pugui llegir sense sotrac.

El batec del suburbi

MERCÈ SAURINA I CLAVAGUERA

La primera novel·la de Xevi Sala és també la primera que mereix la menció de finalista en els Bertrana, uns premis que en cap moment de la seva història no havien inclòs aquesta opció. Amb *Les causes perdudes*, una novel·la amb una extensa primera part ambientada al barri est de Girona i una segona part més curta però no gens menyspreable titulada «Salt», l'autor ens transporta als espais marginals i marginats d'una capital de barri vell amable i acollidor que no té res a veure amb la realitat d'uns extramurs ocultats tàcitament, gairebé com la brutícia que s'escombra cap a sota la catifa: «Nosaltres som la ciutat amagada, la que ningú no vol veure», diu un dels personatges. La novel·la, narrada en primera persona pel Sr. Torres, un mestre sense nom que aterra en un barri també sense nom –tot i que perfectament identificable–, aprofundeix

RAMON GIRONA

Llegendes de Girona

Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Barcelona, 2011.
296 pàgines.

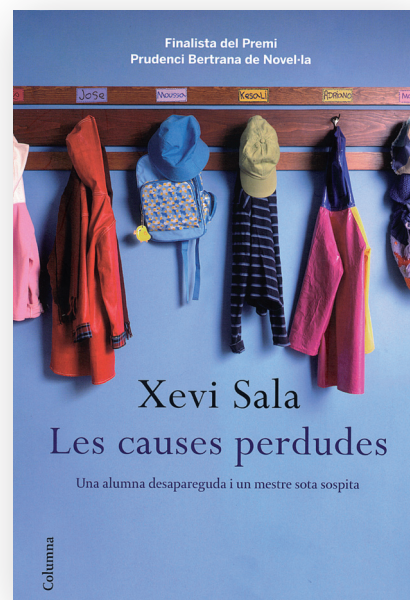
El doctor de la UdG Ramon Girona reelabora les principals llegendes de la ciutat dels quatre rius. Fa una simbiosi de les versions existents, aprofitant els elements més potents de cada narració.

en les ambivalències de l'ànima humana i en els sentiments contradictoris d'un protagonista abocat a expiar els seus suposats abusos a menors lluny de Barcelona i d'una filla que la seva exdona no li deixa veure.

Amb una prosa fluïda i amena, Xevi Sala ens endinsa al cor de la història, al ventre d'un suburbi de batec constant, amb unes acurades descripcions de personatges i d'ambients que desborden realisme, des d'un míting del PP als sorollosos cants de l'església evangelista, i amb una precisió magistral aconsegueix dibuixar l'amalgama de colors, olors i tipus diversos que configuren l'immens mosaic bigarrat del barri gitano de la ciutat. En aquest marc, on personatges diversos es van confrontant positivament o negativament amb el protagonista, en una mena de *tête-à-tête* imparable, s'esdevenen uns fets esgarrifosos –l'assassinat d'una alumna i la posterior desaparició d'una altra– que esquitxen de sospites el mestre nou.

Enmig d'aquesta trama convulsa el Sr. Torres s'obsessiona amb la recerca de la veritat i de la justícia, amb totes les conseqüències que la seva tossuderia li acaba reportant. Mentre es desenvolupa la ficció, no passa inadvertida la visió crítica de l'autor –segurament és la mirada periodística que Sala no pot o no vol evitar– en aspectes

La denúncia social i política es fa clarament palesa en boca de l'únic personatge no fictici de la novel·la, l'advocat Sebastià Salellas

XEVI SALA

Les causes perdudes

Ed. Columna.
Barcelona, 2011.
184 pàgines.

com la droga, les màfies o la immigració i els temes candents que hi estan associats: el vel islàmic, la mutilació genital femenina, etc. La denúncia social i política es fa clarament palesa en boca de l'únic personatge no fictici de la novel·la, l'advocat Sebastià Salellas, a qui l'autor ret un petit homenatge no només donant-li veu sinó també a través del títol de l'obra, que recull l'epítet amb què l'advocat era conegut: defensor de les causes perdudes, o pen-dents, com ell preferia anomenar-les.

Al costat d'episodis que susciten un somriure un xic amarg (un alumne mastegant grumolls d'herba com a protesta, els disbarats en una classe de paraules noves o la grua desallotjant un burro d'un balcó), alguns elements de novel·la negra (la intriga i, sovint, una atmosfera delictiva asfixiant) acompanyen el lector fins a la descoberta final. El text conclou –i commou alhora– revelant l'ombra que plana sobre el protagonista en una brevíssima tercera part, gairebé a tall d'epíleg, d'una tendresa inesperada i excepcional que no pot deixar ningú indiferent.

Un lloc a l'ombra il·luminant les paraules

MIREIA LLEÓ I BERTRAN

Poc temps abans de morir, al pintor Albert Ràfols-Casamada (1923-2009) li preguntaren sobre quins valors ha de transmetre la pintura en la nostra època. I ell, amb la debilitat d'un cos fatigat però amb una brillant lucidesa, va respondre: «La pintura ha de seguir mostrant una actitud ètica davant del món vulgaritzat, violent i materialitzat. Ha de complir una funció de reflexió, ha d'obrir nous horitzons».

M. Rosa Font, guanyadora del premi Carles Riba 2010, ens acompanya amb *Un lloc a l'ombra* de la mà de la poesia i de la pintura. El llibre s'inicia amb sengles citacions de Felícia Fuster i del mateix Ràfols-Casamada, dues personalitats amb dedicació plàstica i poètica. El llibre està format per quatre parts. A la primera, l'autora s'encaira al fet de viure com un despullament cap a l'essència, lliure d'ornaments estèrils que no fan sinó allunyar l'ésser de l'autenticitat de l'existència. A *Despullar-se*, 2, llegim: «Em despullo de tot el que m'envolta. / Em despullo de mi / fins que no em queda res. Només la vida. / Per molt que me'n despulli, sempre em torna».

En aquesta part hi ha una presència d'elements essencials, primitius, de la natura: pedra, glaç, vent, aigua, núvols. Així mateix s'hi deixa sentir el dolor i la mort ronda per molts dels versos; el dolor per la mort, el dolor per les absències. Al poema *Vent*, un dels més reeixits, la poeta escriu: «Quan el vent es vesteix amb espines de coure, / sé que els infants no juguen amb la sorra, / que les destrals colpegen les onades / i les mares abracen les mortalles dels fills».

A la segona part del llibre Font canta la senzillesa i el microcosmos on les coses i el viure s'intensifiquen i l'espai conegut és propici per al record i per a la felicitat. A *El poble*, llegim: «No hi ha lladrucs de gossos ni miols: / només el

plor d'un nen que esclata a l'horitzó / dels camps i em torna els plors / dels nens que varem ser [...]».

També hi ha lloc per a la paraula, d'una manera explícita, per exemple a *Móres*: «Cada estiu, cada agost, / enfilada a les punxes, colgada entre les móres / la pols dels anys ens torna les paraules».

Un esclat de llum, on la natura és l'excusa i és també el mateix objecte des d'on la poesia s'expandeix i es fa paraula generadora d'autoconeixement, d'il·lusió i de futur. Els poemes *Pedres*, *Heràclit* i *Entra* són d'una esplendidesa envejable. En aquesta segona part també hi ha lloc per als colors a *Blau*, *Verd*, *Blanc* i *Vermell*, on l'autora desplega diferents tonalitats des de la llum: colors carregats de vida, de racons coneguts, de records. Font expressa la necessitat de conèixer el món a través de la mirada, un lloc tan proper a l'ull d'un artista plàstic.

A la tercera part, la més extensa, l'autora emmarca els retrats d'una absència, amb un dolor immens. Diverses fotografies i una escultura són l'excusa i el motiu per donar forma al poema nascut de la necessitat de retrobar, de recordar. El diàleg entre el llenguatge plàstic i el poètic aquí és més present que mai. Molts del textos són poemes escrits en prosa. A *Pedra*, ja a la part final del llibre, hi ha la vivesa i el present immediat d'un diàleg. Convoca la paraula: «Vessa la sang-paraula sobre l'ombra / nascuda a les arrels: / que s'enfilí pel tronc i n'arranqui l'escorça».

M. Rosa Font, des d'aquest lloc a l'ombra, observa el món. És també el lloc per a la reflexió, per mirar i no ser vista; per sentir també la força contundent de la vida. L'ombra com a contraposició a la llum, que és també la imatge de les coses que fugen i són canviants, irreals. L'ombra com a sinònim de la naturalesa breu de la vida, lligada a la mort. L'ombra com aquest espai

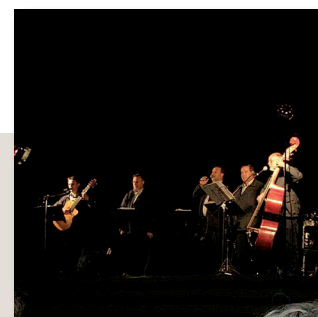

M. ROSA FONT

Un lloc a l'ombra

Ed. Proa. Col. Els Llibres de l'Ossa Menor, 322.
Premi Carles Riba 2010.
Barcelona, 2011. 87 pàgines.

indeterminat entre la consciència del dia i la somnolència i l'angúnia de la nit. També el lloc per a la intimitat, la tendresa. El lloc reclos per a la creació poètica: la soledat del poeta.

TERRA ENDINS

La gent de Terra Endins

Girona, 2011.

CD

Un disc que vol homenatjar els seguidors d'aquest grup incombustible, que ja suma més de 37 anys de carrera. Enmig de les seves peces més celebrades, com la sardana *Girona m'enamora*, hi ha composicions noves, com la que dona títol al disc.

Damià Estela, la paraula i la vida

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

A l'hora d'escriure aquest llibre, l'autor ha comptat amb tres avantatges: el de ser historiador, el de ser capellà i el d'haver viscut directament una bona part dels fets que havia d'explicar. La condició d'historiador ha assegurat el rigor del relat biogràfic, perfectament estructurat i àmpliament documentat. La condició sacerdotal li ha permès de posar l'accent en la dimensió transcendent i en la profunda espiritualitat del protagonista. I la condició d'espectador privilegiat –i sovint d'actor no gaire secundari– ha fet del llibre, a més d'una biografia, una mena de memòries en les quals la fredor estricta de les dades històriques es revesteix amb la calidesa dels records i de les vivències personals.

Aquesta confluència feliç de coneixements, conviccions i sentiments atorga a l'obra de Joan Busquets un valor excepcional. Tots els qui vam tenir la sort de conèixer més o menys

de prop el doctor Estela el retrobem viu –gairebé ressuscitat– en aquestes pàgines, que parlen de la seva rica i atractiva personalitat humana i que ressegueixen la seva incansable activitat formativa i pastoral. La intel·ligència, el coratge, la barreja subtil de prudència i d'audàcia amb què el doctor Estela va dirigir el Seminari de Girona i va actuar en altres camps apostòlics, en una època marcada per la precarietat econòmica, la repressió política, el triomfalisme oficial i el vaivé eclesial entorn del Concili Vaticà II, troben un reflex fidel en els capítols d'un llibre que es llegeix com el retrat precís d'una persona però també de la societat concreta que l'envoltà, tant en el complex món eclesiàstic com en l'àmbit compromès de la vida civil.

L'obra, enriquida amb evocadores fotografies i sàviament epilogada en clau popular i cordial per Salvador Garcia-Arbós, està dividida en dues parts pràcticament iguals. La primera conté el gruix de l'assaig biogràfic, i la segona una antologia dels escassos textos que el doctor Estela va deixar escrits –quasi cap de pensat per ser publicat–, encapçalats pel ja conegut i corprenedor dietari d'onze dies de reclusió forçada a Besalú en els primers moments de la Guerra Civil. En aquest document impressionant, Estela, amb una serenitat inexplicable enmig de la tribulació individual i col·lectiva, analitza amb aguda lucidesa les causes del conflicte bèl·lic i l'actuació dels clergues i dels laics cristians durant els anys anteriors a la sublevació militar i a la revolta consegüent. En altres textos, com en els simples apunts, esbossos i esborranys dispersos, es mostra tan profètic com quan parla de «les adherències històriques indegudes» que arrossega el cristianisme i de la tendència de l'Església a convertir en realitats estables les adherències purament temporals.

JOAN BUSQUETS I DALMAU

**Mossèn Damià Estela,
mestre i testimoni**

Ajuntament de Besalú, 2011.
258 pàgines.

ANNA CAPELLA

**Ángeles Santos, entre
la vida i la pintura**

Edicions Vitel·la.
Bellcaire d'Empordà, 2011.

La directora del Museu de l'Empordà repassa la vida i l'obra de la pintora de Portbou en el centenari del seu naixement. Capella se centra en l'etapa artística més brillant i enigmàtica de Santos, que transcorre entre els estius de 1928 i 1930, amb una trentena de quadres.

Contemplat ara, amb la perspectiva del temps, el discret i silent Damià Estela (1904-1979) es retalla nítidament en l'horitzó com la personalitat eclesial gironina més rellevant del seu temps, a gran distància d'altres que potser van gaudir de més protagonisme públic o de més ressò popular. Tal com s'apunta en el títol del volum, mossèn Estela va encarnar amb una simbiosi perfecta la doble condició de mestre i de testimoni, és a dir, la capacitat d'ensenyar amb la paraula allò que simultàniament ensenyava amb la vida. Aquesta realitat, massa temps oculta, es fa palesa en l'obra de Joan Busquets, tant per als qui no van conèixer el biografat com per als qui no el podem oblidar.

Mentides exemplars

XAVI CASTILLON

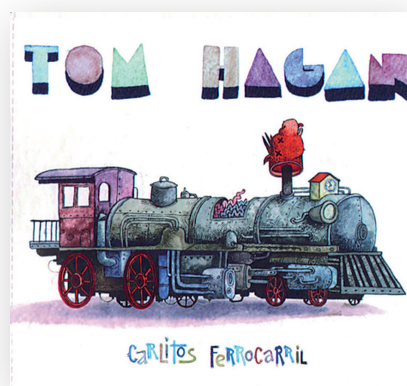
Tom Hagan menteix, però no enganya. Ho va escriure Carles Vidal, que en realitat és Tom Hagan: primera mentida. Tom Hagan és un mentider i un malalt, una d'aquelles persones obsessionades per la música que de petites fugien del col·legi per anar-se'n a casa corrent a veure videoclips i que, molt probablement, encara compren discos. Un cas perdut. ¿No es deia Tom Hagan, el fill irlandès i bon conseller de Vito Corleone a *El padrí*? No, en realitat es deia Tom Hagen, com la Nina, però tant se val. Quan un comença a mentir i a manipular la realitat, què té més Hagen que Hagan? A més, ens ha sortit cinèfil i graciós: el seu primer disc es deia *Carlitos Buey*, que és com el *Carlito's Way* de De Palma i Pacino, però a la manera bovina. El nostre Carlitos, però, assegura que el nom de Tom Hagan el va treure, en realitat, d'una camisa hawaiana. Tot són pistes falses, jocs de miralls, petites mentides per crear il·lusions pop. Ell s'ho passa bé i no fa mal a ningú.

En realitat, l'important és que Tom Hagan ha publicat en poc més d'un any dos dels discos més interessants del panorama musical gironí: l'esmentat *Carlitos Buey* i el més recent *Carlitos Ferrocarril*, lligats pels títols surrealistes, per les esplèndides portades que li ha fet l'il·lustrador Ilich Roimeser Xirgo i, sobretot, per un intel·ligent eclecticisme sonor propi d'algú que, com ja s'ha dit, ha escoltat molta música i, a més, ha sabut digerir-la per crear el seu propi univers sonor. Carles Vidal / Tom Hagan no ha sortit del no-res: ha gravat mitja dotzena de discos amb Without, Míau Míau i Bikini Summer, amb els quals ha fet un viatge des del punk-pop fins a propostes rítmicament més complexes i ballables. En solitari, Tom Hagan ha trencat totes les fronteres estilístiques i lingüístiques, sense perdre mai de vista la perspecti-

va punk del *fes-t'ho tu mateix* -discos autoeditats, autogestió i control de tot el procés creatiu- i del sa desvergonyiment creatiu que el porta a fer tot el que vol i a la seva peculiar manera (la *Carlito's Way...* o *Buey*) en cada moment. Fins i tot, si algú li compra un disc per Internet és ben capaç de portar-li en persona a casa seva i així, de pas, passeja i potser fa un amic. Això sí que és un servei musical personalitzat i no el d'Spotify, on, a propòsit, acabo de descobrir que es poden escoltar els dos discos del nostre Tom Hagan, al costat d'un altre de titulat *In the West* i signat per un altre Tom Hagan que, segons tots els indicis, no és el Tom Hagan de Salt, però qui sap...

Entre les setze cançons que contenen, a parts iguals, *Carlitos Buey* i *Carlitos Ferrocarril* -un títol que, pel que sembla, té el seu origen en un conte infantil mexicà-, hi ha una mica de tot. En aquest últim disc, s'hi poden trobar des de cançons de delicada orfebreria pop-folk (*La vaca*) a altres de més impetuoses, com ara *Monstruoso* i *Nazis in love*, passant per algunes incursions heterodoxes en el country (*La Pontenca*) i la música brasilera (*Fais me gosar*). I el millor de tot plegat és que aquest conjunt, muntat amb peces d'origens ben diversos, acaba

Després d'haver tocat durant molts anys amb diferents grups, Tom Hagan va descobrir un dia que podia despullar-se en públic de tots els artificis i prejudicis per presentar-se tot sol a l'escenari

TOM HAGAN

Carlitos Ferrocarril

CD

Record Union. Salt, 2011.

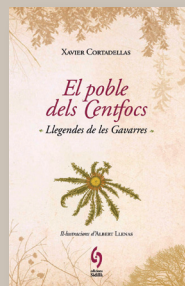
tenint una impecable coherència dins del petit gran univers de Tom Hagan, en el qual no hi falten ni ironia ni poesia, dos ingredients imprescindibles per sobreviure.

I un apunt sobre el directe: després d'haver tocat durant molts anys amb diferents grups, Tom Hagan va descobrir un dia que podia despullar-se en públic de tots els artificis i prejudicis per presentar-se tot sol a l'escenari amb la seva guitarra, de vegades compartint cartell amb altres francitiradors de l'escena gironina, com ara Xebi Salvatella, de Sávats, bon amic seu que, a més, li va gravar els dos discos en els ja desapareguts estudis Flora i Fauna de Sant Julià de Ramis. Últimament, però, Tom Hagan sembla preferir la companyia dels seus Sweet Lies, una banda formada per músics de Without i Fiasco. Realment, Tom Hagan / Carles Vidal ha triat bé el nom del seu grup: si es tracta de dir mentides, almenys que siguin dolces, no? (www.myspace.com/tomhaganpuro).

NARRATIVA I POESIA

BOVER i FONT, August; CAPELLÀ SIMÓ, Pere: *Cloc!* Tarragona: Arola Editors, 2011, 112 p.

CATALÀ, Víctor [col. de Núria Nardi Vilardaga]: *Drames rurals*. Barcelona: Educaula, 2010, 320 p.

CORTADELLAS, Xavier: *El poble dels Centfocs. Llegendes de les Gavarres*. La Bisbal d'Empordà: Edicions Sidillà, 2011, 386 p.

FORTIS, Dolors: *Liberació de una golondrina*. Girona: l'autora, 2010, 116 p.

PANYELLA, Vinyet (poemes); CURBET, Quim (fotografies): *Aprenent a mirar*. Girona: CCG Edicions, 2011, 68 p.

SALA, Toni: *Pere Marín*. Barcelona: La Butxaca, 2011, 128 p.

SMITH, L. J. [traducció de Salvador Macip]: *Invocació*. Alzira: Edicions Bromera, 2011, 280 p.

ASSAIG

ALABAU i CORTADA, Martí: *Full groc*. Girona: Papers on Demand, 2010, 209 p.

ALBERCH, Ramon: *El preu de la memòria: El cas de l'arxiu Centelles*. Lleida: Pagès Editors, 2011, 112 p.

ARMANGUÉ, Joan [pròleg de Marina Geli; epíleg de Pasqual Maragall]: *Una idea de l'Empordà dins l'espai català transfronterer*. Figueres: EDXS Edicions, 2011.

BIRULÉS, Fina: *Una herència sin testamento: Hannah Arendt*. Barcelona: Herder Editorial, 2010.

BOSCH, Pia [pròleg de Daniel Innerarity]: *El futur de Girona: Teoria i pràctica*. Girona: CCG Edicions, 2011, 124 p.

BUXEDA, Pere: *El castell de Sant Ferran de Figueres*. Figueres: Amics del Castell de Sant Ferran, 2011, 128 p.

CABRÉ, Miriam: *Cerverí de Girona: Un trobador al servei de Pere el Gran*. Barcelona / Palma de Mallorca: Universitat de Barcelona / Universitat de les Illes Balears, 2010.

DIVERSOS AUTORS: *Els fulls de l'escriptori: La poesia i els seus veïnats*. Girona: CCG Edicions, 2011, 104 p.

LÁZARO DOCIO, Jesús: *El secreto creador de Salvador Dalí: El método paranoico-crítico (1927-1937)*. Madrid: Eutelequia, 2010, 192 p.

PICAS, Antoni: *Memòries d'un investigador d'art*. Girona: Oníric Dia, 2010, 232 p.

PUIG, Ignasi: *Art esotèric català*. Girona: Edicions Èpic, 2010, 100 p.

—*Art màgic català: Guia pràctica per saber diferenciar l'art esotèric positiu i l'art esotèric negatiu*. Girona: Edicions Èpic, 2010, 196 p.

SÀNCHEZ DIPP, Natàlia [pròleg de José M. Murià]: *De l'Empordà a l'exili de Mèxic: Apunt biogràfic de Josep Marull Carré (1912-1987)*. Lleida: Pagès Editors, 2010, 120 p.

SOBREQUÉS i CALLICÓ, Jaume; MORALES i MONTOYA, Mercè: *Comtes, reis, comtesses i reines de Catalunya*. Barcelona: Base Editorial, 2011, 255 p.

SOPENA, Jordi: *Sant Feliu de Guíxols: La ciutat durant la primera dècada del segle XXI*. Centelles / Sant Feliu de Guíxols: Edicions El Portal / Associació Centre d'Estudis i Documentació de la Comunicació, 2011.

VILA i VICENTE, Santi: *Sense límits*. Figueres: Edicions del Brau, 2011, 176 p.

VIÑAS, Alicia: *Emocions, sentiments, sensacions: Pintors i escultors de l'Alt Empordà, 1839-1959*. Figueres: Institut d'Estudis Empordanesos, 2010, 497 p.

MISCEL·LÀNIA

ALEMANY SABATER, Jordi: *Química teòrica per a consultar*. Girona: CCG Edicions, 2011, 283 p.

ARNAU i FIGUEROLA, Josep; DELTELL, Àlex: *Experiències de l'EPS (UdG) en l'àmbit de la contaminació acústica*. Girona: Els autors, 2010, 226 p.

BATALLER, Miquel (fot.): *Miquel Bataller (Girona, 1942): Col·lecció de 36 fotografies*. L'Escala: Ajuntament de l'Escala, 2010, 36 p.

CANAL i ROQUET, Josep; BOADAS i RASET, Joan (dir.); OLIVERAS, Josep Maria (dir.): *Atles d'història urbana de Girona: Segles VI aC-XVI*. Girona: Ajuntament de Girona, 2011, 161 p.

DÍAZ OLIVERAS, Quim; FORNÓS CASARES, Rubén; IGLESIAS, Jordi: *Preguntes i respostes del lleure educatiu*. Associació Educació i Gestió en el Lleure a l'Empordà, 2011, 148 p.

DIVERSOS AUTORS: *Recull de receptes. Les Cuineres de Salt. Vol. 2*. Salt: Ajuntament de Salt, 2011.

GUARDIOLA, Josep (ed.): *La cuina a taula*. Sant Gregori: Gastronomia i Oci, 2010, 111 p.

GUMBAU MASÓ, Alfons; MOLONS, Conxi (fot.); TORNER, Xavi (fot.): *Olimpiada a Figueres: 10 anys del somni més especial*. Figueres: Edicions del Brau, 2010, 164 p.

MITJÀ, Jordi; SERRA JUANOLA, Albert: *F de Flâneur*. Figueres: Consorci del Museu de l'Empordà, 2010, 60 p.